

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (49)

Вінниця, 2025

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Challenges in Education
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 11 від 15 травня 2025 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкач С.А. (Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини)

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 2(49) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2025. 165с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2025

ЗМІСТ

НОПЯТІККИ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

АСАУЛЕНКО АНАСТАСІЯ, СЕНСИТИВНІ ПЕРІОДИ РОЗВИТКУ	5
БАКЛАНСЬКА АЛІНА, ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ГРИ ЯК ПРОВІДНОГО ВИДУ ДІЯЛЬНОСТІ.....	8
БЕВЗА ДІАНА, МЕТОДИ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У СУЧАСНІЙ РОДИНІ	11
ПОГРЕБНЯК ДІАНА, СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ У РОБОТІ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	15
ЗАСТАВНІЮК ЛЮБОВ, ДИДАКТИЧНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ...	19
ЗРАЛКО АННА, ІНТЕРАКТИВНІ ДИТЯЧІ СВЯТА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ	23
ПЕТРИЧКО КАТЕРИНА, ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ НАРОДНОЇ МАТЕМАТИКИ В ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	30
ПЛАХОТНА АЛЛА, РОЗВИТОК ПАМ'ЯТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ..	35
ПОСТУПАЙЛО АННА, ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	39
БОГОЦЬКА ВАЛЕНТИНА, СЕГЕДА МИКОЛА, МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	44
СИВАК МАРИНА, РОЗВИТОК ЗДІБНОСТЕЙ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	47
ПИЛЯВЕЦЬ ТЕТЯНА, РОЗВИТОК МОРАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	51
СОРОЧАН КАРІНА, ПОЗАКЛАСНА РОБОТА В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	56
ШАФАР ІВАННА, РОЛЬ СІМ'Ї У ПСИХОЛОГІЧНОМУ РОЗВИТКУ ДИТИНИ ПІД ЧАС КРИЗОВИХ ПОДІЙ	62
ЯГНІЧ НАТАЛІЯ, ФОРМУВАННЯ СВІДОМОСТІ У СТАРШОМУ ДОШКІЛЬНОМУ ВІСІ.....	65

КУЛЬТУРА, ЛІТЕРАТУРА ТА ФІЛОЛОГІЯ

У ДОСЛІДЖЕННЯХ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

МАРУСІНА ЮЛІЯ, ПОНЯТТЯ КУЛЬТУРИ ТА КУЛЬТУРНОГО «БУМУ»	71
ГУМЕНЮК ІРИНА, КОЛИ ЛЮБОВ УБИВАЄ: ФЕМІНІСТИЧНИЙ І ПСИХОАНАЛІТИЧНИЙ ПОРТРЕТ РОМАНУ «КОХАННЯ» АНДЖЕЛИ КАРТЕР ..	74
ДОЛІШНЯ КАТЕРИНА, ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ З КОМПОНЕНТОМ FOOD В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	82

KOLIESNIKOVA IVANNA, SENTENCE AND QUASI-SENTENCES IN MODERN ENGLISH.....	88
ЛАСКОРУНСЬКА АНАСТАСІЯ, ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ СЛЕНГУ: МІЖ КУЛЬТУРОЮ І МОВНОЮ ГРОЮ.....	94
ОШІВСЬКА ОЛЕНА, ВЛАСНІ НАЗВИ В АНГЛОМОВНІЙ РЕКЛАМІ	98
СКАЛЕЦЬКА СОФІЯ, ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ "ВІЙНА" В АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ ПРО ВІЙНУ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І МЕДІЙНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ.....	105
СЛЮСАР МАРИНА, COEXISTENCE OF SOCIOLECTS AND REGIONAL DIALECTS IN ENGLISH-SPEAKING COUNTRIES.....	109
СОЛОМСЬКА ВІКТОРІЯ, STYLISTIC DEVICES IN DIGITAL JOURNALISM: EXPRESSIVE STRATEGIES IN ONLINE MEDIA TEXTS	114
ТИМОШЕНКО ВАДИМ, СИМФОНІЯ ВТРАТИ Й НАДІЇ: КУЛЬТУРНИЙ СИНТЕЗ У РОМАНІ “НОРВЕЗЬКИЙ ЛІС” ХАРУКІ МУРАКАМІ	117

ІННОВАЦІЇ СУЧАСНОЇ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ

ЗВІРИК ЛЮДМИЛА, НАВЧАННЯ БІГУ НА КОРОТКІ ДИСТАНЦІЇ	123
КЛАНЦАТА ВІКТОРІЯ, ІНТЕРАКТИВНІ ПЛАТФОРМИ ТА МОБІЛЬНІ ДОДАТКИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ФОНЕТИЧНИХ УМІНЬ ТА НАВИЧОК УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	129
КОЗЮЛЬКО АНАСТАСІЯ, МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНИХ РИС ХАРАКТЕРУ ДІТЕЙ	135
ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО, МАРТИНЮК ВІКТОР, БИСТРИЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР, ОЗДОРОВЧИЙ ЕФЕКТ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ.....	140
КАСЬКО ОЛЕНА, STEM-ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ НАВИЧОК У ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ	145
ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО, МАРТИНЮК ВІКТОР, БИСТРИЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР, ВІДБІР ТА ОРІЄНТАЦІЯ У СИСТЕМІ СПОРТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛЕГКОАТЛЕТІВ.....	151
СТОРОЖУК НАТАЛЯ, КАСЬКО ТЕТЯНА, ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ХОРОВОГО ДИРИГУВАННЯ	156
СТРАТІЙЧУК НАТАЛІЯ, МУЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА ТВОРЧИЙ РОЗВИТОК	159

ВИМОГИ до підготовки науково-методичних статей Збірника «ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу».....	166
--	------------

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

УДК 373.2.015.31:502\504]-047.22

ПОСТУПАЙЛО АННА

здобувачка вищої освіти факультету

дошкільної освіти та музичного мистецтва

Науковий керівник: ТАРАШЕВСЬКА О. В.

викладач кафедри теорії, фахових методик та технологій

дошкільної освіти Комунального закладу вищої освіти

«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Abstract. *The article examines theoretical and practical aspects of developing ecological competence in preschool children. Modern approaches to environmental education in the preschool education system are analyzed, and their importance for the harmonious development of a child's personality is substantiated. The main components of preschoolers' ecological competence are defined, and effective methods for its formation are outlined. A model of environmental education that integrates cognitive, emotional-value, and activity-based components is presented. A system of pedagogical conditions promoting the development of ecological culture and consciousness in preschool children within the context of modern educational standards is proposed.*

Key words: *ecological competence, preschool education, environmental education, nature conservation activities, ecological consciousness, sustainable development, ecological culture, preschool age.*

Постановка проблеми. У контексті глобальних екологічних викликів сучасності формування екологічної компетентності підростаючого покоління набуває особливого значення. Дошкільний вік є сенситивним періодом для закладання основ екологічної культури, формування ціннісного ставлення до природи та розвитку екологічно доцільної поведінки. Саме в цей період відбувається активне становлення особистості дитини, формування її світогляду та системи цінностей.

Державний стандарт дошкільної освіти України (Базовий компонент дошкільної освіти) визначає екологічну компетентність як одну з ключових у

системі дошкільної освіти, що передбачає здатність дитини до осмисленої взаємодії з природою, розуміння її цінності та необхідності збереження [1]. Водночас практика свідчить про недостатню увагу до системного формування екологічної компетентності в дошкільних закладах освіти, переважання фрагментарного підходу до екологічного виховання дітей, обмеженість використання інноваційних технологій.

Таким чином, актуальність дослідження зумовлена потребою подолання суперечностей між: суспільною необхідністю формування екологічно компетентної особистості та недостатньою розробленістю механізмів її формування на етапі дошкільного

дитинства; потенціалом дошкільного віку для формування екологічної компетентності та недостатнім його використанням у практиці дошкільної освіти; потребою в інноваційних підходах до екологічного виховання дошкільників та переважанням традиційних форм і методів роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема екологічного виховання дітей дошкільного віку була предметом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Теоретико-методологічні засади екологічної освіти розкриті у працях В. Сухомлинського, К. Ушинського, С. Русової, О. Захлебного, І. Зверева, Н. Лисенко та ін.

Сучасні підходи до формування екологічної компетентності дошкільників досліджували Н. Гавриш, Н. Горопаха, Н. Лисенко, З. Плохій, Г. Тарасенко та ін. У їхніх працях розкрито сутність екологічної компетентності дошкільників, визначено її структурні компоненти, обґрунтовано педагогічні умови формування.

Особливості організації екологічної діяльності дітей дошкільного віку висвітлені у дослідженнях О. Білан, О. Половіної, Г. Беленької [3]. Автори наголошують на важливості поєднання теоретичного і практичного компонентів у процесі екологічного виховання дошкільників.

Г. Беленька розглядає екологічну компетентність дошкільника як складне інтегративне утворення, що поєднує когнітивний, емоційно-ціннісний та діяльнісний компоненти [2]. Дослідниця підкреслює важливість формування у дітей позитивного емоційного ставлення

до природи як передумови екологічно доцільної поведінки.

Н. Гавриш та О. Пометун акцентують увагу на ролі дошкільної освіти у формуванні в дітей основ сталого розвитку, екологічної культури та свідомості [4]. Автори пропонують інтегрований підхід до формування екологічної компетентності, що передбачає взаємодію різних освітніх ліній.

У зарубіжних дослідженнях проблема екологічної освіти дошкільників розглядається у контексті концепції "освіти для сталого розвитку" (J. Davis, S. Elliott, J. Palmer). Науковці наголошують на важливості формування у дітей екологічного світогляду, розуміння взаємозв'язків у природі та відповідальності за її збереження.

Аналіз наукових джерел засвідчує значний інтерес дослідників до проблеми формування екологічної компетентності дошкільників. Водночас залишаються недостатньо розробленими питання системного підходу до екологічного виховання дітей дошкільного віку, використання інноваційних технологій та методів формування екологічної компетентності, взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї у вирішенні цього завдання.

Мета статті: мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробці педагогічної моделі формування екологічної компетентності дітей дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сутність та структура екологічної компетентності дошкільників. Екологічна

компетентність дошкільника розглядається нами як інтегративна характеристика особистості, що включає систему екологічних знань, емоційно-ціннісне ставлення до природи та природоохоронні вміння й навички, які проявляються в екологічно доцільній поведінці дитини.

На основі аналізу наукових джерел та власного досвіду визначено основні компоненти екологічної компетентності дітей дошкільного віку:

1. Когнітивний компонент передбачає наявність елементарних екологічних знань та уявлень про природні об'єкти та явища, взаємозв'язки в природі, правила поведінки в природному середовищі.

2. Емоційно-ціннісний компонент включає позитивне емоційне ставлення до природи, здатність до емпатії, співпереживання живим істотам, розуміння цінності природи та її краси.

3. Діяльнісний компонент проявляється у здатності дитини застосовувати екологічні знання в практичній діяльності, дотримуватися правил поведінки у природі, брати участь у природоохоронних заходах.

Важливо зазначити, що ці компоненти взаємопов'язані та взаємозумовлені. Ефективне формування екологічної компетентності можливе лише за умови комплексного підходу, що передбачає розвиток усіх її складових.

Модель формування екологічної компетентності дошкільників:

На основі виділених компонентів та педагогічних умов розроблено модель формування екологічної компетентності дітей дошкільного віку, що включає

цільовий, змістовий, процесуальний та результативний блоки.

Цільовий блок визначає мету та завдання формування екологічної компетентності дошкільників відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти та концепції сталого розвитку.

Змістовий блок включає систему екологічних знань, уявлень, цінностей та норм поведінки, що мають бути сформовані у дітей дошкільного віку. Зміст екологічного виховання структуровано за такими напрямками: природа навколо нас (формування уявлень про різноманітність живої та неживої природи); взаємозв'язки у природі (розуміння залежностей між природними об'єктами та явищами); людина і природа (усвідомлення впливу людини на природу та необхідності її збереження); природа рідного краю (формування уявлень про природні особливості місцевості, де проживає дитина).

Процесуальний блок визначає форми, методи та засоби формування екологічної компетентності дошкільників. Серед ефективних форм роботи можна виділити: спостереження за природними об'єктами та явищами; екскурсії в природу; експериментування та дослідницьку діяльність; екологічні проекти та акції; екологічні ігри та тренінги; природоохоронну працю; свята та розваги екологічного змісту.

Результативний блок визначає критерії та показники сформованості екологічної компетентності дошкільників: когнітивний критерій (обсяг, повнота, усвідомленість екологічних знань); емоційно-ціннісний

критерій (характер ставлення до природи, емоційна чутливість, здатність до емпатії); поведінковий критерій (здатність застосовувати екологічні знання на практиці, дотримуватися правил поведінки у природі).

Практичні аспекти формування екологічної компетентності дошкільників:

Реалізація розробленої моделі передбачає використання різноманітних форм і методів роботи з дітьми, що забезпечують формування всіх компонентів екологічної компетентності.

Особливу увагу слід приділити організації **проектної діяльності** екологічного спрямування, що дозволяє інтегрувати різні види діяльності дітей та забезпечує їх активну участь у вирішенні екологічних проблем. Прикладами таких проєктів можуть бути: "Допоможемо птахам взимку", "Зелений сад", "Вода у нашому житті", "Друге життя сміття" тощо.

Важливим аспектом формування екологічної компетентності є **організація спостережень** за природними об'єктами та явищами, що дозволяє дітям безпосередньо взаємодіяти з природою, помічати зміни у ній, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Ефективним інструментом може бути ведення календаря природи, фенологічних спостережень, створення гербаріїв та колекцій природних матеріалів.

Експериментування та дослідницька діяльність сприяють розвитку пізнавального інтересу дітей до природи, формуванню дослідницьких умінь та навичок. У куточку природи або на екологічній стежині можна організувати міні-лабораторію, де діти зможуть

проводити прості дослід з водою, повітрям, ґрунтом, рослинами.

Ігрова діяльність є провідною для дітей дошкільного віку, тому використання екологічних ігор (дидактичних, сюжетно-рольових, рухливих) є ефективним засобом формування екологічної компетентності. Особливо цінними є ігри, що моделюють взаємозв'язки у природі, ситуації взаємодії людини з природою.

Природоохоронна діяльність дозволяє формувати у дітей практичні навички догляду за природними об'єктами, розуміння необхідності збереження природи. Це може бути догляд за рослинами в куточку природи чи на ділянці, підгодовування птахів взимку, участь у прибиранні території, висаджуванні рослин.

Художньо-естетична діяльність (малювання, ліплення, аплікація, музична діяльність) на екологічну тематику сприяє формуванню емоційно-ціннісного ставлення до природи, розвитку творчих здібностей дітей.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє розширити можливості екологічної освіти дошкільників. Віртуальні екскурсії, презентації, відеоролики екологічного змісту, інтерактивні ігри можуть суттєво збагатити процес екологічного виховання.

Важливим аспектом формування екологічної компетентності дошкільників є **взаємодія з батьками**. Проведення спільних екологічних акцій, виставок, конкурсів, консультацій для батьків з питань екологічного виховання дітей сприяє формуванню єдиного виховного

простору, забезпечує наступність у формуванні екологічної культури.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження дозволяє зробити такі висновки:

1. Екологічна компетентність дошкільника є інтегративною характеристикою особистості, що включає систему екологічних знань, емоційно-ціннісне ставлення до природи та природоохоронні вміння й навички, які проявляються в екологічно доцільній поведінці дитини.

2. Структура екологічної компетентності дошкільника включає когнітивний, емоційно-ціннісний та діяльнісний компоненти, формування яких має відбуватися комплексно з урахуванням вікових особливостей дітей.

3. Ефективність формування екологічної компетентності дошкільників залежить від створення відповідних педагогічних умов: розвивального екологічного середовища, інтеграції екологічного змісту в різні види діяльності дітей, використання інноваційних технологій та методів екологічного виховання, забезпечення емоційного включення дітей у взаємодію

з природою, організації практичної діяльності дітей у природі, взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї.

4. Розроблена модель формування екологічної компетентності дошкільників включає цільовий, змістовий, процесуальний та результативний блоки, що забезпечують системність та комплексність процесу екологічного виховання.

5. Практична реалізація моделі передбачає використання різноманітних форм і методів роботи з дітьми: проектною діяльністю, спостережень, експериментування, екологічних ігор, природоохоронної та художньо-естетичної діяльності, інформаційно-комунікаційних технологій.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці та експериментальній перевірці методики діагностики рівня сформованості екологічної компетентності дошкільників, створенні інноваційних технологій екологічного виховання дітей дошкільного віку, дослідженні питань наступності у формуванні екологічної компетентності на етапах дошкільної та початкової освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Наук. кер.: Т.О. Піроженко; авт. кол.: О.І. Байєр, О.І. Безсонова, Н.В. Гавриш та ін. Київ: МОН України, 2021. 37 с.
2. Беленька Г.В. Дошкільнятам про світ природи: Старший дошкільний вік: навч.-метод посіб. Київ: Генеза, 2019. 112 с.
3. Беленька Г.В., Половіна О.А. Формування екологічної компетентності дошкільників: теорія і практика: монографія. Київ: Університет, 2018. 320 с.
4. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам - освіта для сталого розвитку: навч.-метод. посіб. Київ: Освіта, 2019. 120 с.
5. Горобаха Н.М. Методика ознайомлення дітей з природою: хрестоматія. Київ: Слово, 2017. 432 с.

6. Лисенко Н.В. Еко-око: дошкільник пізнає світ природи: навч.-метод. посіб. Київ: Слово, 2018. 352 с.
7. Плохій З.П. Формування у дітей дошкільного віку екологічної культури: теорія та практика: монографія. Київ: СПД Клименко, 2017. 320 с.
8. Половіна О., Гаращенко Л. STEM-освіта дошкільнят: виховуємо дослідників довкілля. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2020. № 5. С. 15-22.
9. Присяжнюк Л. Екологічне виховання дітей дошкільного віку: сучасні підходи. *Дошкільне виховання*. 2019. № 7. С. 3-7.
10. Davis J., Elliott S. Research in Early Childhood Education for Sustainability: International perspectives and provocations. Abingdon: Routledge, 2018. 320 p.
11. Palmer J. Environmental Education in the 21st Century: Theory, Practice, Progress and Promise. Abingdon: Routledge, 2019. 284 p.

*Стаття надійшла до редакції
09 квітня 2025р*

МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

УДК 373.3|.5.015.31:17]:78

БОГОЦЬКА ВАЛЕНТИНА, СЕГЕДА МИКОЛА

викладачі факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва

Комунального закладу вищої освіти

«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

***Анотація.** У статті розглядаються теоретичні та практичні аспекти морального виховання школярів через засоби музичного мистецтва. Досліджено потенціал музики як інструменту формування моральних цінностей, розвитку емоційного інтелекту та соціальних навичок учнів. Представлено ефективні методи та форми роботи з музичним матеріалом в освітньому процесі, які сприяють моральному становленню особистості. Особливу увагу приділено інтеграції музичного мистецтва в систему виховної роботи сучасної української школи та формуванню національної ідентичності через музичну культуру. На основі аналізу сучасних досліджень запропоновано педагогічні стратегії, що дозволяють максимально реалізувати виховний потенціал музики.*

***Ключові слова:** моральне виховання, музичне мистецтво, емоційний інтелект, естетичне виховання, національні цінності, інтеграція мистецтв, педагогічні технології.*

Постановка проблеми. Сучасний інформаційного суспільства, освітній простір України перебуває у глобалізаційних процесів та цифровізації процесі трансформації, спрямованій на особливої актуальності набуває проблема формування всебічно розвиненої, морального виховання підростаючого морально зрілої особистості. В умовах покоління. Традиційні підходи до